

Komaj uro hodá od Blagovice, pod Češnjicam v Žiroškej dolini izvira ta potok. Dokler teče skozi omenjeno dolino, zove se Češnjica. Ko pa nad „Ahčanovim mlinom“ v Zlateniško dolino priteče, zovejo ga Zlatenšica. Góni dva mlina in dve stopi. Donaša mu več potočkov vodo. Ti so:

a) Pod Ahčanovim mlinom izliva se Selški potok v Zlatenšico. Izvira v znožji ml. Rakitovca, nekoliko v stran kmeta Hrastovca. Goni jeden mlinski kamen in jedne stope. Kakih trideset korakov nižje priteče pa

b) Jelški potok v Zlatenšico. Ta ima svoj vir pod Gábrjem. V zvezi z Jelšico goni Brdarjev malin in nižje Osolnikove stope.

Jelšica pa je zopet dvojna: Jasnerica in „Beli studenec“. Prva izvira na vzhodnej strani Gábrja, drugi pa visoko pod Konjikom.

Jasnerica góni mlinski kamen Jasnerjev, a oba potočka združena Kopitarjev malin.

c) Nad „Jarnejcem“ izliva se na levi strani v Zlatenšico potok Srednjik.

d) Od zahoda sem priteče v njo „Mala Jelnišica“, potok, ki se nabira v dolini mej malim in vélikim Jelnikom.

V dolinah, na solnčnej strani vasí mali Jelnik nabirajo se potočki: „Za Grobljam“, „za Rebercam“ in „za Breznicam“. Vsi se iztekajo na desnem bregu v Radomljo.

Nasproti Piskarjevega malina priteče na desnem bregu v Radomljo „Kumrov Graben“, nižje, v vási zgornje Lôke pa Čvelov, — Ostrižencev in Mlakarjev Potok.

Mej Lukovcem, in kolovozno potjo, katera v zgornje Lôke vodi, razprostirajo e Klopčičove Mlake, — močvirnat travnik.

Poslednji potoček, kateri se na desnem bregu v 10. Radomljo izteka, je Žužovi Potok. Izvira na zahodnej strani vasí Vošce.

Vsi naštetí potoki, mali in véliki, so právi gorski potoki. Imajo i lastnosti tá! Po leti so neznatni, na pol suhi, toliko, da še leno po strugi lezejo — iztoku naprci. Kadar pa le malo dežuje, užé nekateri narastejo v divje potoke, in če dežuje kaka da dneva, vsi so hudourniki. Takrat pa so neznatni potočki divji; nič jim ni upati! Vsea so zmožni! Vsaj je pri lanskej povodnji Zlatenšica Bizelju vogel hiše po noči odtrgal! — Ti gorski vrelci skrivajo mnogo lepíh postrv. (Dalje prih.)

U č i l a.

(Spisal Lapajne.)

Da so učila v šoli potrebna, o tem nam kaže užé zgodovina pedagogije. Užé S-krat je priporočal induktivno metodo, tisti način poučevanja, po katerem učitelj ustvarja in izpeljuje iz nazorov pojme, napredovaje od konkretnosti do pojmov. Učá so čislali tudi rimljanski pedagogi; tudi oni so se trudili, da bi otrokom pouk olajša. Tako nam priča Kvintilijan, ki je priporočal, da se otrokom dajejo črke od slonov kosti.

Na kazalni uk in učila so se pa še le posebno ozirali pedagogi novega veka; vse drugim pa sta bila na čelu: Komenski in Pestalozzi. Komenski je to pokazal svoji knjigi „Svet v slikah“ (Orbis pictus). Njegovi izreki, ki priporočajo kazalni uk i učila, so zlata vredni n. pr.: „Najprej naj se kaže stvar, potem naj še le pride beseda! Stvar je telo, beseda obleka. Obe spadate vkup. Tako uči narava. Učenci naj ogle

dajo stvar, potem jim še le povej, kako se stvar imenuje. Kaj pomaga otroku, ako mu govoriš o krokodilu, ko si otrok pri tem Bog vé, kaj ali pa še nič ne predstavlja.

„Vse naj se, kolikor je le mogoče, postavlja pred čute; vidljivo vidu, slišljivo sluhu, dišeče vohu, kar je okusno, jeziku, in kar je potipajoče, naj se potipa i. t. d. Kar se pa pred več čutov more postaviti, naj se pa predstavlja v resnici tudi več čutom“.

„Iz takih nazorov razvija se potem gotovo znanje“.

„Kar se je s čuti vzprejelo, to ostane v spominu veliko bolje, kakor še tako natančno opisovanje in pripovedovanje“.

„Zaradi tega je dobro, da bi bilo vse, kar se v kakem razredu obravnava, naslikano na stenah šolskih“.

Komenski je térjal, da se otroci užé v materinski šoli (v družini do šestega leta) seznanijo s predmeti v njihovi okolici, torej s kamenjem, z rastlinami, človeškimi udi, z barvami, osebami in dr. Kazalni uk je zeló, zeló čislal tudi Pestalozzi. Učila so mu bili predmeti v okolici: soba, stene, zidovi, hodniki, orodje, obleka i. dr.

Njegovo načelo je bilo: „Duševni razvitek začénja se z nazorom; vsak pouk naj se opira na nazore“. „Vsaka zavest izhaja iz nazora“. „Pri vsakem predmetu je bistveno troje: število, oblika in beseda“. „Vajam v govoru je poglavitna svrha ta, da si otroci na podlogi nazorov pridobé jasne pojme o stvareh“. „Otroci naj ogledujejo in spoznavajo to, kar je v njihovi okolici“. To prvotno pravilo ukoslovja je tudi Diesterweg cenil in z ostrimi besedami obsodil metode, ki se ne opirajo na kazalni uk in na učila. Djal je: „To pravilo veljá pri vsem uku in tudi pri vzgoji. Le po njegovi obširni porabi se doseže, da se prežene prazno, ničevno, pogubljivo duhomorno in slepo posnemanje besedi“. „Kjer se uči zemljepis brez domoznastva, brez nazorovanja s risarijami, zemljevidi, kjer se uči zgodovina brez živahnih, stvarnih podob, kjer se veronauk uči samo iz glave; ondi vlada moreči formalizem, ki uči bolj samo za šolo, ne pa za življenje“. Enakih misli je tudi Kehr, ki pravi: „Nazorovanje je treba visoko čislati.“*) (Dalje prih.)

Po deželnem zboru.

Resno i marljivo poprijeli so se naši gg. deželni poslanci letos svojega dela, kajti v malokaterim zasedanji bilo je toliko i tako važnih točec rešenih, kakor ravno letos. Slava jim! — V zeló pa, upam, mi ne bodo šteli, če jim povem, da so prošnje ljudskih učiteljev za izboljšanje njihovega gmotnega stanja vender le malo preveč površno pretresovali, kajti učiteljstvo postalo je vsled novih šolskih postav faktor, s katerim je treba tudi včasih računati ter mu gmotno pomagati, sicer bomo opešali ter ne bomo mogli izvrševati vzvišene naloge, kojo nam ljudstvo i država nakladata. Živež postaja vedno dražji; oblačiti se moremo svojemu stanu primerno i skoro moralično prisiljeni smo, da moramo vsako národno društvo i podjetje podpirati; kje so pa potem še razni šolski časopisi i knjige, da se moremo naobraževati? Pa vse to bi znabiti še zmagoval neoženjen učitelj. Kaj je pa pričeti oženjenemu učitelju z kopico otrok, katere mora svojemu stanu primerno vzgojevati?

Srečnejši v tem obziru so pa naši sosedni sotrudniki na Koroškem.

Koroška ima skoraj še jedenkrat toliko učiteljev kakor Kranjska in vender je letos ondotni deželni zbor plače učiteljske povišal na 700, 600, 540 i 480 goldinarjev na leto.

*) Učitelj Wiedmann pravi v svoji knjigi „der Lehrer der Kleinen“: K uspešnemu računanju je treba troje glavnih točk, in te so: 1. nazor, 2. zopet nazor in 3. še zmirom nazor. Pís.